

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

POHDISKELUA SOITTOMOTIVAATIOSTA

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Instrumenttiopettaja
Opinnäytetyö
31.5.2013
Saira Siru-Lina

Lahden ammattikorkeakoulu
Musiikkipedagogi

SAIRA, SIRU-LINA:

Pohdiskelua soittomotivaatiosta
instrumenttiopettajan opinnäytetyö

34 sivua, 2 liitesivua

Kevät 2013

TIIVISTELMÄ

Motivaatio on pohja kaikelle oppimiselle. Opinnäytetyössäni pohdin motivaation merkitystä ja sen muotoja sekä keinoja motivaation ylläpitoon musiikinopinnoissa.

Puran aihetta kirjallisuudesta löytyvien vastauksien kautta sekä käytännön työelämässä olleiden haastatteluilla.

Vastaukset ovat yllättävänkin yksiselitteisiä. Opettajan ja perheen tulee olla kannustavia, ja halu oppimiseen olla sisäistä. Myös kurinalainen työskentely ja pitkäjänteinen ajattelu ovat tärkeitä.

Asiasanat: Musiikki, motivaatio, oppiminen, opettaminen

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in music

SAIRA SIRU-LINA: Title

Bachelor's Thesis in music pages, 34

pages of appendices 2

Spring 2013

ABSTRACT

Motivation is basis for all learning. Without motivation is no results. Motivation is requirement for all learning and living.

Motivation motifs may be of several types. General rough division is divided into internal and external motivation. Intrinsic motivation comes from his own self, in which case the person is oriented to your own inner need or desire to contribute to and be for the work of enjoyment. Externally oriented people are motivated by external pressures, such as extortion, corruption, fear, or group pressures.

Regular workout is the most important thing about playing an instrument. So its important to determine for the student, which is a lot. Like a; one time is not a lot, ten times is enough..With an advanced players is a important make for them "stairs" to climb. It help a learning different things in a logical order. Is also very important to give a new material for the student as much as possible, so them they could practices it correctly at home. Also, it is good to kept that lesson a very clear.A student must have some sort of desire to learn to play.

Key words: Music, motivation, learning, teaching

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	2
2	MITÄ MOTIVAATIOLLA TARKOITETAAN	3
2.1	Motivaatio ja tunteet	5
2.2	Tunneulottuvuudet	6
3	MIKÄ MOTIVOI KLASSISEN MUSIIKIN PARIIN	8
3.1	Musiikkioppilaitokset	8
3.2	Perheen merkitys	9
3.3	Opettajan tehtävät	10
3.4	Musiikkiverkosto motivoi	12
4	OMA TARINANI VIRHE. KIRJANMERKKIÄ EI OLE MÄÄRITETTY.	
5	OPETTJIEN HAASTATTELUJA	22
6	AMMATTIOPISEKELIJAN HAASTATTELU	30
7	POHDINTA	33
	LÄHTEET	35

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihe on motivaatio musiikin opiskelun kannalta.

Aihe on hyvin laaja-alainen ja siksi kiehtova. Nälkä kasvaakin syödessä, sillä mitä syvemmälle aiheeseen paneutuu, sitä mielenkiintoisemmaksi se muuttuu. Opinnäytetyöni onkin eräänlainen pintaraapaisu aiheeseen musiikinopiskelun perspektiivistä. Aiheen laajuuden ja erilaisten tutkimustietojen takia paneudunkin omasta mielestäni merkittäviin asioihin. On kiinnostavaa pohtia, kuinka suuri merkitys perheellä ja opettajalla on, ja kuinka nekin eivät riitä, jos sisäinen halu puuttuu.

Aihe kiinnostaa myös yhteiskunnalliselta näkökannalta. Mielestäni aikaamme kuvaa hyvin sana "mukava". Jos kaiken pitää olla mukavaa ja helppoa, kuinka käy musiikkiharrastusten, jotka vaativat omatoimista harjoittelua ja suurta halua oppia. Siirtyykö vastuu liikaa opettajan harteille?

Motivaatio on puhuttanut tutkijoita jo pitkään, sillä se vaikuttaa kaikkeen tekemiseemme. Aihe on tutkittu niin kognitiivisen näkemyksen kannalta, kuin oppimisteoreettiselta ja tarve-dynaamiselta kannalta jo 1700-luvulta lähtien. Silti se jaksaa yhä puhuttaa ihmisiä ja uusia tutkimuksia aiheesta julkaistaan yhä.

Tärkeimpiä tutkimuksia, joita motivaatiosta on tehty, ovat Maslown tarveteoria, Locken päämääräteoria ja näitä ennen ehkä tärkeimpänä Sigmund Freud, joka oli ensimmäinen, joka huomasi tutkimuksissaan alitajuisten motivaation merkityksen ihmisen käyttäytymisessä. Hän huomasi, että ihminen ei useinkaan ole tietoinen siitä, mitä hän haluaa ja miksi. Tutkimuksissaan hän totesi, että tietoinen motivaatio on vain jäävuoren huippu siitä, mitä tiedämme ihmisen käytöksestä. Aihe on siis valtavan laaja, mutta sitäkin kiinnostavampi.

2 MITÄ MOTIVAATIOILLA TARKOITETAAN?

"Oppiminen edellyttää virittävää ja ohjaavaa voimaa. Niitä tekijöitä, jotka virittävät ja ylläpitävät ihmisen tietynsuuntaista käyttäytymistä, nimitetään motivaatiotekijöiksi ja niiden aikaansaamaa tilaa motivaatioksi "(Linnankivi, Tenkku & Urho 1981, 315).

"Ilman motivaatiota ei synny tuloksia. Motivaatio on kaiken oppimisen ja elämisen edellytys. Syitä motivoitua on kuitenkin useita erilaisia. Yleinen karkea jaottelu jakaa motivaation sisäiseen ja ulkoiseen. Sisäinen motivaatio kumpuaa omasta itsestä, jolloin ihminen on orientoitunut oman sisäisen tarpeen tai halun takia ja saa tekemästään työstä nautintoa. Ulkoisesti orientoitunutta henkilöä motivoivat ulkoiset paineet, kuten painostaminen, lahjonta, pelko tai ryhmäpaineet" (Pervin 2003 104–142.)

"Motivaatiota on vaikea määrittää kovin tarkasti, sillä se on valtavan laaja käsite. Laajimmillaan sen voi ajatella käsittävän kaikkia ihmisen tekemiä valintoja, kun toisaalta suppeimmillaan tarkasteltuna käsitteen käytön tarve saattaa kadota kokonaan." (Ford, 1992, 6–24.) Fordin mukaan motivaatio käsitteenä on ilmiö, joka liittyy jonkinlaisen tavoitteen saavuttamiseen, itsensä kehittämiseen tai sosiaalisen kilpailukyvyn lisäämiseen.

Itse ymmärrän motivaation käsitteenä siten, että tapa motivoitua tai olla motivoitamatta, on keskeinen osa ihmisen persoonallisuutta. Motivaatio on henkinen tai fyysinen syy, joka suuntaa ihmisen toimintaa ja vireystasoa ja ylläpitää tätä toimintaa. Motivaatio voidaan määrittellä yksilön sisäiseksi toiminnan tarpeeksi tai haluksi saada jotakin aikaan. Mielestäni motivaatio on siis yhdistelmä ajatus-, tunne- ja tahtotoiminnoista.

"Maslow kutsuu neljää ensimmäistä tarvetasoa puutetarpeiksi (deficit needs, D-needs). Jos jokin niistä puuttuu, ihminen tuntee niihin tarvetta. Mikäli kaikki neljä tarvetasoa on tyydytetty, emme tunne mitään. Toisin sanoen ne lakkaavat motivoimasta meitä. Tarvetasot toimivat kuten termostaatti: Kun kylmenee, termostaatti käynnistyy ja kun on liian kuuma, se menee pois päältä. Samoin tavoin kehossa syntyy tarve johonkin, kun siitä puuttuu jotain. Maslow laajentaa tasapainon eli homeostaasin periaatteen turvallisuuden, yhteenkuuluvuuden ja

sosiaalisen arvostuksen tarpeisiin." (Boeree 1998.) Oppilas voi siirtyä itsensä toteuttamisen tasolle vasta, kun hänellä on turvallinen olo ja kokemus siitä, että hänet hyväksytään. Jotkut opettajat opettavat kuitenkin pelon kautta. Epäonnistuminen ja virheiden pelko siis toimivat motivaation lähteinä, sekä pelko opettajan reaktiota kohtaan ja tällöin motivaatio siirtyy ulkoiseksi. Uskon, että kun kyse on lapsista nykyaikana, jolloin harrastusmahdollisuuksia on paljon. Opettajan kannattaa lähtökohtaisesti suosia pehmeää linjaa ja kannustaa oppilasta sisäisen motivaation kautta.

Oppimisen ja musiikkiharrastuksen kannalta jaoittelu sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon on osuva. Sisäinen motivaatio on omasta halusta tekemistä. Musiikkiharrastuksen opettajan tulee antaa oppilaalle sisäistä motivaatiota palkitsevia tunnetiloja. Näitä ovat rikkaan virikeympäristön ohella esimerkiksi kannustava ja positiivinen palaute, joka aiheuttaa onnistumisen elämyksiä ja tunteen "minä opin, minä osaan".

Kuitenkin ulkoinen motivaatio on joskus aika lähellä sisäistä motivaatiota, ainakin kokemuksellisesti. Monesti nämä kaksi tekijää sitoutuvatkin vahvasti toisiinsa. Opettajan motivaatio työhönsä on usein sisäistä; halu opettaa, pitää musiikista, lapsista ja niin edelleen. Kuitenkin ulkoinen motivaatio, kuten raha tai toimeentulo ovat myös hyvin tärkeitä.

Oppilaan kohdalla sosiaaliset motivaatiotekijät sitovat ulkoisen -ja sisäisen motivaation hyvin yhteen. Oppilas saa nautintoa esimerkiksi yhteismusisoinnista, jossa hän tuntee kuuluvansa ryhmään ja nauttii tekemisistään. Oppilas saattaaakin käydä yhteissoittotunneilla ryhmän takia, eikä niinkään musiikin takia. Tässä tapauksessa ulkoinen motivaatiotekijä (kaverit) on hyvin tärkeä asia, vaikka sisäinen motivaatio saattaa sillä hetkellä puuttua, esimerkiksi murrosiän aiheuttamien tilapäisten tunnekuohujen vuoksi.

Itse koen motivaation eteenpäin kantavana voimana, joka kumpuaa tavoitteistani. Olen siis itse tavoiteorientoitunut ihminen. Olen myös saanut aina musiikinopiskelusta mielihyvää. Fordin mukaan motivaatio on tuloksekasta tavoitteellista toimintaa. Menestyäkseen ja kestävän motivaation saadakseen ihminen tarvitsee taitoa, biologisia ja fyysisiä valmiuksia, sekä responsiivisen

ympäristön. Näillä tarkoitetaan, että ihmisen tarvitsee olla fyysisesti kykeneväinen, eli esimerkiksi viulunsoitossa on eduksi, jos on hyvä sävelkorva. Taitoa tulee opiskelun kautta ja ympäristön tulee olla ihannetapauksessa mahdollisimman tukeva ja kannustava ja reagoida ihmisen edistymiseen.

2.1 Motivaatio ja tunteet

Motivaatio on laaja-alainen käsite. Poimin tässä vielä tärkeimpiä seikkoja soveltaen käsitteitä omaan elämään. Motivaatio ja tunteet ovat musiikinopiskelun kohdalla hyvin tärkeitä. Positiivisiin tuntemuksiin vaikuttavat monet asiat, esimerkiksi omalla kohdallani fantastisen kannustava ensimmäinen opettajani, joka on edelleen suuri motivoijani. Tunneille oli kiva mennä ja hyvänä opettajana opettajani osasi muotoilla sanansa oikein, myös kritiikin. Käydessäni myöhemmin esimerkiksi sellaisen opettajan tunneilla, joka oli mielestäni ilkeä, myös motivaationi opiskeluun laski ja tulin alakuloiseksi ja turhautuneeksi. Tunteella, mikä minä olen? ja mihin minusta on?, on siis ollut omalla kohdallani suuri merkitys musiikinopiskelussani ja menestymisessäni siinä. Nykyisin mielläni viulunsoiton osaksi minuuttani. Musiikin koen arvona ja ominaisuutena. Musiikki

on minulle myös elämäntapa, jota tehdään yhtä rutinoituneesti kuin hampaiden pesua.

"Musiikki siis vaikuttaa tunteisiin fysiologisten prosessien kautta, joka on otettu huomioon yhtenä motivaatioon vaikuttavana tekijänä systeemiteoreettisen motivaationäkemyksen erittelemässä tunneulottuvuuksissa. Tunteilla on siis musiikkiharrastuksessa yleisestikin aivan erityinen merkitys. Musiikin kuuntelun on havaittu vaikuttavan aivoissa limbisen järjestelmän toimintaan, johon aivojen tunteita säätelevät toiminnat ovat suurelta osin sijoittuneet" (Ahonen 1993, 52–56).

2.2 Tunneulottuvuudet

Fordin teorian mukaan on neljä tunneulottuvuutta, jotka auttavat käytösepisodin aloittamisessa, jatkamisessa, kertaamisessa sekä lopettamisessa.

Jokainen opettaja musiikin alalla varmasti pystyy tunnistamaan oppilaissaan näitä tunnepiirteitä. Ensimmäinen tunneulottuvuus on ihanteellinen oppimisen ja musiikkiharrastuksen jatkumisen kannalta. Tähän kuuluvat tyydytys, mielihyvä ja ilo, jotka kannustavat jatkamaan tuloksellista toimintaa.

Toinen tunneulottuvuus on alakulo, lannistuneisuus ja masentuneisuus, jotka kannustavat lopettamaan toiminnan, joka ei ole tavoitteen saavuttamisen kannalta tuloksellista. Esimerkiksi viulunsoitto ei edisty ja oppilas kokee turhautumista ja riittämättömyyttä ja päättää lopettaa harrastuksen.

Kolmas tunneulottuvuus kannustaa harjoittelemaan ja luo siten edistymisen kokemuksia ja pitää motivaatiopyörän pyörimässä. Tähän kuuluvat uteliaisuus, mielenkiinto ja innostuminen. Kolmas tunneulottuvuus pääsee oikeuksiinsa etenkin vieraassa kontekstissa, joka musiikinopiskelun kohdalla merkitsee esimerkiksi ennalta vieraassa tilanteessa esiintymisessä.

Neljäs tunneulottuvuus on välinpitämättömyys, kyllästyneisyys ja apatia, jotka kannustavat lopettamaan toiminnan, joka tuntuu liian tutulta tai

epätarkoituksenmukaiselta, tai liian tutussa ympäristössä. Käytännössä musiikinopiskelu tapahtuu siis liian kauan samalla kaavalla tai ei tunnu esimerkiksi murrosikäisestä enää omalta jutulta. Useimmiten tilanteen korjaa opettajan tai oppilaitoksen vaihto, jolloin kolmas tunneulottuvuus vahvistuu.

3 MIKÄ MOTIVOI KLASSISEN MUSIIKIN PARIIN?

"Musiikin harrastaminen aloitetaan tavallisesti lapsena, jolloin parhaassa tilanteessa musiikista tulee aikuisuuteen asti kantava harrastus ja voimavara. Musiikin opetus kouluissa ei nykypäivänä ole harrastusta tukeva, jolloin vastuu kulttuurikasvatuksesta siirtyy entistä enemmän vanhempien ja musiikkioppilaitosten vastuulle" (Tilastokeskuksen teettämä vapaa-aikatutkimus Liikkanen, Hanifi ja Hannula 2005, 120–122)

Onkin arveltu, että musiikkia harrastavien oppilaiden asenteet ja motivaatio koulun musiikintunneilla olisivat huonoja. Hyyppä ja Timonen (1987, 109–110) tutkivat pro gradu-työssään näitä asenteita kuudesluokkalaisten keskuudessa. Musiikkia harrastavilla oli positiivisempi suhtautuminen koulun musiikinopetukseen kuin sitä harrastamattomilla. Mielestäni tulos ei ole kovinkaan yllättävä, sillä osaaminen edistää motivaatiota ja päinvastoin. Tulkitsen tutkimusta siten, että kynnyks musiiin harrastamiseen on nykypäivänä niin suuri, että oikeastaan vain itse harrastajat osaavat nauttia siitä kouluissa.

Kannustava ympäristö onkin suuri motivoija, sillä se ruokkii niin sisäistä kuin ulkoistakin orientoitumista. Ulkoinenkaan orientoituminen ei ole pahasta, jos sillä on musiikin opiskelun kannalta pitkälle kantavia myönteisiä vaikutuksia. Opettajan kannalta on jatkuva haaste pitää kouluikäiset oppilaat motivoituneina, sillä nyky-yhteiskunnassa koulumaailma korostaa omaa tärkeyttään. Soittaminen onkin hyvin aikaa vievä harrastus, johon tulee paneutua. Kouluikäisille oppilaille voi tulla myös häpeän tunnetta omasta musiikkiharrastuksestaan, sillä sitä ei mielletä yhtä tärkeäksi monestikaan, kuin esimerkiksi ”terveyttä edistävä” urheilu koetaan. Tämä on sääli, sillä musiikinopiskelulla on tietävästi paljon aivokapasiteettia kohottavia vaikutuksia esimerkiksi matemaattisten aineiden ja kielten opiskelun kannalta.

3.1 Motivaatio ja musiikkioppilaitokset

Suomalaisissa musiikkioppilaitoksissa on tavoitteiden osalta keskitytty taidemusiikin kehittämiseen ja sen ammattimaiseen hallintaan jo hyvin varhaisessa vaiheessa (Kosonen 1996, 53). Oppimisen kannalta tämä ajatus on

usein lapselle kovin kaukainen ja vieras, eikä siitä ole pitkäjänteisen työskentelyn tai motivaation suhteen hyötyä. Olen itse täsmälleen samaa mieltä kuin Ford (1992, 99), jonka mukaan oppilaalle on tehtävä välitavoitteita motivaation ylläpitämiseksi. Musiikkioppilaitoksissa opiskelevilla vuodet täyttyvätkin pienistä ja isommista välitavoitteista, kuten tutkinnoista, konserteista, kilpailuista ja muista projekteista. Kaikissa näissä lyhyen tähtäimen ”välietapeissa” saadaan ja annetaan palautetta ja muistutetaan siitä, minkä virtuoosisen tai musiikillisen tavoitteen saavuttamiseksi mitään harjoitustyötä tehdään lisäksi pohtien sitä, miten työssä on edistytty. Ympäristön toimijat, etenkin opettaja, voivat siis vaikuttaa soittomotivaatioon käyttämällä motivaatiota lisääviä menetelmiä, kuten toimintaa tukevaa tunneympäristöä sekä selkeitä ja oppijalle vaikeusasteeltaan sopivia tavoitteita. (Ford 1992, 205–206.)

Välitavoitteet auttavat näin aikuisenakin ammattiopinnoissa. Musiikin kohdalla ei kuitenkaan ole ikinä valmis ja aina on parantamisen varaa. Siksi kannattaa kehittää lyhyitä, vaikka viikonkin mittaisia tavoitteita, sen sijaan, että yrittää katsoa suoraan kuudenkymmenen vuosikymmenen päähän tästä hetkestä.

Hallam (2002, 233–235) korostaa musiikillisessa motivaatiossa ympäristön merkitystä. Hänen mukaansa on hyvin tärkeää, miten tavoitteisiin päästään ja millaiset odotukset harrastajaan kohdistetaan. Suuret motivoijat ovatkin siis, kuten aikaisemmin mainitsin, kulttuurinen ja sosiaalinen ympäristö. Näillä tarkoitetaan perhettä, kouluinstituutiota, opettajaa sekä ikätovereita.

3.2 Perheen merkitys

Kososen (1996, 51) mukaan etenkin lapsilla harrastuksen aloittamisen ja harjoittelun kannalta vanhempien vaikutus on tärkeä. Olen täysin samaa mieltä, sillä pieni lapsi ei pysty ajattelemaan eikä hahmottamaan tilanteita kovin pitkälle.

Vanhempien patistus onkin siis suurimmalle osalle muusikoista ainoa tie eteenpäin. Musiikin harrastus on myös kallista, joka johtaa siihen, ettei lapsi pysty aloittamaan harrastusta ilman vanhempien taloudellista tukea. Myös soittimen valinta on usein vanhempien mieltymyksistä kiinni. Myöhemmällä iällä lapsen alkaessa ymmärtää ja muodostaa omaa identiteettiään, vanhempien tuella ei ole

aivan yhtä suurta merkitystä. Innostuksen ”istutus” ja hyvä pohja musiikkikulttuurin ymmärtämiselle tulee kuitenkin pääasiassa kotoa.

3.3 Opettajan tehtävät

Opettajat miettivät varmasti usein, kuinka motivoida oppilaita. Ikävintä opettajalle on nähdä oppilas, joka on lahjakas, mutta laiska. Tällöin oppilaan motivointi harjoittelemaan voi tuntua opettajasta turhautavalta. Toisinaan kyse on henkilöiden välisestä suhteesta, "kemiasta". Toisinaan ihmisten väliset suhteet eivät välttämättä toimi, eivätkä ihmiset ymmärrä toisiaan. Useimmiten opintojen takkuilu kuitenkin johtuu puhtaasti laiskuudesta. Sisällöllinen motivaatio ja positiivinen suhtautuminen oppimiseen ylipäänsä johtavat yleensä kestäviin oppimistuloksiin ja antavat voimia ponnistella oppimisprosessin vaikeuksien yli. Hyvän motivaation ja hyvän opettajan kanssa oppiminen koetaan mielekkäänä haasteena, johon täytyy yrittää vastata, jolloin myönteiset oppimiskokemukset johtavat yhä uusien haasteiden pariin.

Liian kilttikään opettaja ei motivoi tehokkaaseen harjoitteluun. Jos oppilas kokee aina tekevänsä täydellistä työtä, hän alkaa uskoa ettei harjoittelua tarvita. Opettaja, joka ei puolestaan koskaan ole tyytyväinen, saattaa käytöksellään aiheuttaa turhautumisen tunteen, joka ei sekään ole motivaatiolle otollinen tunnetila. Opettajalla on siis suuri vastuu motivoijana, vaikkei olekaan helppoa löytää kultaista keskietä. Onkin siis tärkeää, että opettaja suhtautuu jokaiseen oppilaaseen henkilökohtaisesti, ymmärtäen heidän henkilökohtaiset temperamenttieronsa. Sama tekijä aiheuttaa yhdelle tyytyväisyyttä ja toiselle tyytymättömyyttä. Siksi opiskelijoita tulisi ohjata yksilöllisesti.

Oppilaan motivaation kannalta on tärkeää, että opettaja kykenee valitsemaan oppilaan kannalta parhaan mahdollisen tavan lähestyä opittavaa asiaa. Jokainen oppija on erilainen, joten sopimaton opettamismetodi saattaa katkaista musiikkiharrastuksen jo aikaisessa vaiheessa. Pelkkään henkilöiden väliseen suhteeseen vetoaminen ei siis riitä, vaan opettajan on otettava vastuu oppilaaseen tutustumisesta ja valita häntä parhaiten palveleva metodi. Muodollinen pätevyys opettajalla ei riitä. On oltava asiantuntijuutta, jolla yhdistetään tieto ja taito.

"Adaptiivisella asiantuntijuudella tarkoitetaan sitä, että ihminen hankkiutuu uusiin haasteisiin, joihin vaaditaan jo aiemmin opittua tietoa ja taitoa. Tämä on vastakohtana dynaamiselle asiantuntijuudelle, joka on samaa kuin rutiiniasiantuntijuus. Rutiiniasiantuntijuudelle on tyypillistä nojautua kerran hankittujen taitojen rutiininomaiseen soveltamiseen ja ongelmien minimoimiseen" (Hakkarainen, Lonka & Lipponen 2004.)

Adaptiiviselta asiantuntijuudelta ei musiikinalalla voi välttyä. Mielestäni musiikinteko ylipäätään on hyvin adaptiivista. Aina, kun tartun viuluun, on kyse jo oppimistani asioista. Musiikissa uutta asiaa, pitää harjoitella lukemattomia kertoja säännöllisesti, jos sen haluaa oppia. Soittotaito on myös katoavaista. Sanotaan, että jos kerran osaa uida tai ajaa polkupyörää, tuo taito on ikuinen. Sama ei päde soittamisessa. Jo viikon tauon jälkeen huomaa tekniikan rapistuneen. Soittamisen ongelmat on myös minimoitava. Täytyy miettiä soittaako kuormittavalla tavalla, vai keksiikö jonkun helpomman keinon.

Opettaja voi pitää oppilasta ”uutena vaikeana haasteena”. Mielestäni rutiini ei ole opettajassa välttämättä mitenkään huono asia, vaan enemmänkin turvallinen. Jos on pitkään ollut työelämässä, varmasti tietää jo miten toimia ja suhtautua asioihin. Kokenut opettaja osaa ehkä niksit ja motivointi-kikat eri tavalla, kuin nuori vastavalmistunut opettaja, jolle tämä kaikki on vielä uutta.

"Sisältötieto on tietoa, jonka koulussa opimme opettajia kuunnellen, tai kirjoista lukemalla. Pedagoginen sisältötieto on se, mitä olemme itse pedagogeina käytännössä oppineet. Molemmat ovat musiikkipedagogille tärkeitä. Tärkeintä on kuitenkin pystyä soveltamaan lukemaansa käytäntöön. Opettajuus on yhä enemmän muutoksen kohtaamista, sen kanssa elämistä ja siihen vaikuttamista" (Luukkainen, 2004, 191). Toisin sanoen aikamme muuttuu ja sen myötä meidän tulee päivittää tietojamme, sekä taitojamme. On varauduttava aikuisten opettamiseen eritavalla, kuin parikymmentä vuotta sitten, sillä instrumentin aloittaminen aikuis-iällä on trendi. Monikansallisuus on arkipäivää, samoin oppimishäiriöt. Nuoren opettajan on varauduttava moneen sellaiseen asiaan, joista ei ehkä aiemmin ole juurikaan tarvinnut keskustella. Opettajana ei pelkästään opeta vaan saattaa huomata joutuneensa tilanteeseen, missä on opettajan lisäksi myös terapeutti, ystävä tai aikuinen. On siis ymmärrettävä entistä paremmin

tunne-elämän muutoksia, joihin lasten ja nuorten kanssa työskennellessä törmää. Pelkästään oman instrumentin tai oppimiskäsitysten hallinta ei riitä. Ihmissuhdetaidot ovat erittäin tärkeitä.

Asiantuntijan erottaa vasta-alkajasta kokemus. Ihminen, joka on oppinut virheistään ja haluaa tehdä asiat paremmin, pystyy siihen. Kokemukset kasvattavat pedagogista sisältötietoa, joka mielestäni tekee meistä oikeasti ammattilaisia. Muusikkous on mielestäni monella tavalla mielenkiintoinen asia ja termi. Jotkut kuvittelevat olevasta oikeita muusikkoja jo parikymppisenä, jotkut eivät koe olevansa sitä koskaan. Se, mikä muusikon määrittää, ei mielestäni ole opintopisteet tai arvosanat. Tärkeämpää on oman instrumentin hallinta ja sisäinen palo tehdä musiikkia.

Asiantuntijuus on kokemusta, sosiaalisuutta, tiedon ja taidon yhdistämistä, sekä varmuutta, että tekee työtään oikealla tavalla. Jonkun toisen asiantuntijuus ei välttämättä ole minun asiantuntijuuttani, olen myös jo nyt asiantuntija sellaiseen verrattuna, joka ei ole koskaan soittanut viulua tai opiskellut yhtään opettamista.

3.4 Musiikkiverkosto motivoi

Opettajan ja oppilaan suhde on parhaimmillaan elämänmittainen ja vuosikymmeniä kestävä. Itselleni kaksi opettajaani kolmesta (entisestä) tulevat aina olemaan lämpimästi ajatuksissani ja tulen aina pitämään heihin jonkinlaista yhteyttä. Musiikki on niin suuri ja henkilökohtainen asia, että jos sen hienouden pystyy jonkun oppien kautta oivaltamaan, on tälle henkilölle kiitollinen lopunelämää.

Musiikkiympäristö on parhailaan kuin ystäväverkosto. Opettaja voi luoda keskustelevaa ja keskinäistä arvostusta henkivää opetuskulttuuria. Suurien auktoriteettien ajat ovat takana myös musiikinopiskelun maailmassa. Pidemmällä olevien musiikinharrastajien ja ammattiopiskelijoiden keskuudessa me-henki ja ammattiylpeyden muodostuminen jo opiskeluaikana ovat tärkeitä. Omasta mielestäni opettaja saa olla oppilaalle myös kuin ystävä, ainakin kun puhutaan vanhemmista oppilaista. Arvostettavan ja ystävän kaltaisen opettajan luokse oppilas ei kehtaa mennä harjoittelematta, ja kritiikkikin on helpompi ottaa vastaan

läheisen tuntuista ihmiseltä kuin ventovieraalta. Myös huumorin käyttö on sallittua ja helppoa läheisen ihmisen kanssa, ja tämä kaikki tekee opiskelijan tunteista joustavampia.

Musiikin tekeminen on niin kovin henkilökohtaista, että tarvitsee pystyä olemaan erittäin avoin ja luova. Joidenkin mielestä opettajan pitää pysyä ns. opettajan roolissa, mutta omasta mielestäni olemme kaikki ihmisiä, myös opettajat, jolloin on luonnollista antaa kahdenkeskisessä henkilökohtaisessa opetustilanteessa normaaliin ihmisyyteen liittyvien tunteiden näkyä.

Mikäli opiskelija ei ole kiinnostunut oppimisen kohteena olevista sisällöistä, tai oppimistilanne on epämiellyttävä, hän ei välttämättä jaksa ponnistella vaikeilta tuntuvien asioiden parissa ja tyytyy pinnalliseen opiskeluun, joka musiikinopiskelun kohdalla saattaa mennä vain soittotunneilla soittamiseen.

Verkostoituminen on motivaation herättäjänä monelle lapselle. On monien mielestä hauskaa ja kivaa soittaa soittokavereiden kanssa. Monet orkesterikokoonpanot, joihin liittyvät esim. leirit ja ulkomaanmatkat tarjoavat lapselle ja nuorelle suunnattomia yhteenkuuluvuuden elämyksiä. Musiikki voi siis olla myös hyvin sosialisovaa ja esim. orkesteriharjoitukset olla ystävien kanssa ajanviettoa. Soittokaverit ovatkin mitä parhain vertaistuki ja motivaation luoja mitä muusikkouteen tulee myös pidemmällä aikavälillä.

Mielipiteitä jakaa oppilaiden vieminen kilpailuihin ja kilpailuttaminen. Myös oppilaat saattavat kilpailla keskenään. Mielestäni pieni kilpailuhenkisyys ei ole

aina paha asia. Tämä on hyvin pitkälti sidoksissa omaan aikaamme ja siihen, minkälaisessa yhteiskunnassa elämme. Näinä päivinä yritetään niin kovasti saada kaikki ns. samalle viivalle, että menestymistä saatetaan jopa katsoa pahalla.

Mielestäni lasten ja nuorten on kuitenkin hyvä tottua siihen, että joskus joku on itseä parempi, eikä kohdalle osuva pettymys tapa, vaan se vahvistaa.

Voisin väittää, että omassa koulussani esimerkiksi viulistien kesken kilpailua ei juurikaan ole. Kuitenkin muualla sitä on, ja olenkin kuullut mitä uskomattomampia tarinoita siitä, kuinka toisen onnistumista on yritetty sabotoida. Lasten vieminen kilpailuihin on kuitenkin ohjelmiston harjoittamisen ja itsensä

ylittämisen kannalta hyvä välietappi, joka motivoi lasta aina vain parempiin suorituksiin. Jos kilpailu saa ikäviä piirteitä oppilaiden keskeisissä suhteissa, on monesti kyseessä kateus toisen paremmuudesta. Tämä ei kylläkään päde vain musiikkikouluihin tai tiettyyn instrumenttiin. Kilpailua ja kateutta ilmenee niin peruskouluissa kuin työpaikoilla. Tärkeää onkin oppilaan hyvän itseluottamuksen kasvattaminen.

4 OMA TARINANI

Olen miettinyt motivaatiota itseni kannalta paljon. Olen ehkä taipuvainen itsereflektioon ja koen, että se on hyvä asia, kunhan se ei mene äärimmäisyyksiin. Olen hieman äärimmäisyyksiin taipuva, niin hyvässä kuin pahassa. Psykologiasta kiinnostuin lukiossa suuresti. Ahmin kaikki kurssit ja kirjoitin psykologian myös reaaliaineena ylioppilaskirjoituksissa. Ihmisen psyyke ja sen vaikutukset valintoihimme ovat aina kiinnostaneet. Mikä on omaa valintaa, ja onko sitä? Kuinka paljon meihin istutetut mallit vaikuttavat valintoihimme? Kiinnostavaa on myös, missä menee raja, kuinka pitkälle voimme syyllistää yhteiskuntaa omista henkilökohtaisista pettymyksistämme. Yhteiskunnalla tarkoitan myös opettajia, musiikkioppilaitosta ja ajatusmallejamme.

Nyky-yhteiskunnassamme on tällä hetkellä paljon keskusteltu syrjäytymisestä ja siitä, että monella nuorella asiat ovat hirveän huonosti. Mitä enemmän olen tutkinut nimenomaan motivaatio -aihetta, sitä vakuuttuneempi olen siitä, että omaan elämäänsä ja sen kulkuun voi vaikuttaa jo pelkästään tiedostamalla mieleemme sisällä tapahtuvia asioita.

Omassa elämässäni olen saavuttanut asioita lujalla tahdon voimalla, jopa silloin, kun tilanne on vaikuttanut mahdottomalta. Terve ajattelumalli siitä, että toisaalta asiat eivät ole niin vakavia kuin miltä ne ensihetkellä tuntuvat, on auttanut pettymysten yli. Kunnioitukseni vanhempiani kohtaan on ollut suuressa asemassa. Omien hyvien ja huonojen puolien ymmärtäminen on myös ollut merkittävässä roolissa. Itselleni on ollut tärkeää pysyä positiivisena. Asioilla on tapana järjestyä, jos tekee parhaansa. Silloin ei voi pettyä itseensä, jos tietää että on antanut kaikkensa. Saankin koko ajan taistella sen kanssa, että tosiaan olen äärimmäisyyksiin taipuva tekemisissäni, en niinkään ajatuksissani. Mielestäni ihmisenä olen suora ja avoin, eivätkä ajatukseni ole mitenkään radikaaleja. Mitä vanhemmaksi tulen, sitä avoimemmaksi olen tullut omista mielipiteistäni poikkeaville ajatusmalleille. Olen jopa kaikesta skeptisyydestäni huolimatta oppinut nappaamaan parhaimpia paloja värikkäimmistäkin elämänsuuntautumuksista, joskus jopa unohtaen oman mielipiteeni. Ehkä osittainen syy tähän on se, että haluan olla miellyttävä. mutta kukapa ei haluaisi. Äärimmäisyys näkyy kuitenkin soitossani, yritän monesti liikaa. Opettajallani

onkin paljon tekemistä sen suhteen, ettei musiikintulkintani saa koomisia piirteitä, kun toisinaan yritän liikaa.

Ensimmäisen kerran tartuin viuluun viisivuotiaana Lounais-Hämeen musiikkiopistossa Forssassa. Epäonnekseni sain virolaisen opettajan, joka oli vihainen ja huusi minulle. Hän ei ilmeisesti osannut olla pienen lapsen kanssa. En muista enää tarkkaan viulutunneista mitään, muuta kuin, että ne olivat pitkästyttäviä. Piti vain näppäillä ja yrittää seistä paikallaan, niin ja kuunnella huutoa. Olin tuolloin ilmoittanut vanhemmilleni, etten enää koskaan aio soittaa mitään. Motivaatio kuoli siis viisivuotiaana. Noin kuuden vanhana päädyimme kuitenkin siskoni kanssa piano-oppilaiksi ihanalle unkarilaiselle Maria Boganyille. Hän osasi olla pienten lasten kanssa. Siskoni, joka oli vain neljävuotias makoili pianopenkillä loisteputkivalojen alla "ottaen aurinkoa". Minä keskityin enemmän pianon soittamiseen. Maria käytti värikkäitä palloja ja helmiä, jotka ilahduttivat pieniä lapsia.

Piano-opintoni olivat hyvällä mallilla, kunnes pikkusiskoni halusi aloittaa soittotunnit "isolla viululla" eli sellolla. Hän oli kuitenkin niin pieni, ettei päässyt sello-oppilaaksi. Unkarilainen Marta Horvath kuitenkin otti hänet viuluoppilaakseen. Tulin hyvin kateelliseksi, sillä siskoni soitti aiemmin minulle ostetulla viululla. Aloin siis itsekkin soittamaan viulua. Marta Horvath oli ja on edelleen erittäin taitava pedagogi. Piano jäi hyvin pian kakkoseksi, sillä viulu tuntui omalta jutulta. Martan kanssa ei ollut yhdeksän vuoden yhteistyön aikana mitään ongelmia. Menimme aina mielellämme viulutunneille ja ajatus ammattimaisesta viulismista heräsikin noiden vuosien aikana.

Pienenä asioiden kulkuun ei voi vaikuttaa, sillä ymmärrys ei ole kovin kehittynyttä. Olenkin erittäin onnekas, sillä sain erittäin hyvän viulunsoitonopettajan, joka osasi käsitellä minua. Jos olen vilkas persoona nykyään, niin lapsena olin hillitön. Toinen ja ehkä vielä suurempi tekijä ovat olleet vanhempani. Muusikkoina he ovat tienneet, kuinka suuri merkitys on kotona harjoittelulla. Töistä tullessaan he yleensä kysyvät, onko soittoläksyt soitettu, kun muiden ikäisten vanhemmat kysyvät koululäksyistä.

Yläkouluikäisenä muistan leikkisästi ajatelleeni, että viulu on pääasia ja koulu on

harrastus. Tuo ajattelumalli onkin ehkä säästänyt minut siltä, että olisin antanut kouluarvosanojen määrittellä itseäni tai älykkyyttäni. Ja tietenkin sitä motivoituu siitä, missä on hyvä. Tokihan olinkin hyvä soittaja, kun kotona valvottiin harjoittelua ja opettaja oli innoissaan omasta työstään.

Suurimmat murheet liittyivät tutkintotilanteisiin, joissa aivan ensimmäinen virolaisopettaja oli lautakunnan jäsenenä. Hän oli aina negatiivinen ja jopa ilkeä ja lähti usein mielenosoituksellisesti ovet paukkuen, jos arvosanamme olivat hänen mielestään liian hyviä. Pieni lapsi ei tuollaista käytöstä voi ymmärtää, jälkeensä olen tietenkin tajunnut tilanteen johtuneen kateudesta, johon lapset joutuvat mukaan.

Kaikista järkyttävimmät muistoni musiikin harrastamiseen eivät liity viuluun. Aloitin lauluopinnot ihanalla Kalervo Heleniuksella Salon musiikkiopistossa. Tiesin Kalervon olevan erinomainen laulupedagogi, sillä häneltä oli tullut paljon ammattilaulajia. Tuolloin 16-vuotiaana ryhdyin myös käymään Turussa viulutunneilla, joten Salossa oli helppo käydä matkan varrella. Ensimmäisen vuoden jälkeen teinkin jo ensimmäisen perustasosuorituksen Saloon. Tutkinto sujui kiitettävästi ja lautakunta käyttäytyi asiallisesti ja kannustavasti.

Seuraavana vuonna tein 2/2-tasosuorituksen, jostain syystä Forssaan Lounais-Hämeen musiikkiopistoon, jossa olin siis kirjoilla viulustakin. Tuolloin lautakuntaan tuli Lounais-Hämeen musiikkiopistolta kaksi laulunopettajaa, joiden käytös oli pöyristyttävää. Vaikka tapahtuneesta tulee jo kuluneeksi viisi vuotta, pelkkä ajatuskin tilanteesta puistattaa minua. Suoriuduin hyvin, olin tyytyväinen tutkinnon jälkeiseen olotilaani. Opettajanikin näytti tyytyväiseltä, kunnes tuli palautteen vuoro. Lautakunta, joka muutenkin oli tullut vihaisen oloisena myöhässä paikalle, aloitti ristikuulustelun; miksi teen tutkinnon näin aikaisin, miksi näillä kappaleilla? Tilanne oli heti kiusallinen, painostava ja tyyliltään vihainen ja syyttävä. Sain kommentteja, että kuulostan vanhalta ämmältä, ääneni ei sovi ulkonäköni, esitykseni oli heikkoa. Viimeisen kappaleen kaksi viimeistä tahtia alkoivat olla vähän jo sinne päin. Olin todella järkyttynyt, sillä aikuiset ihmiset arvostelivat minua hyvin henkilökohtaisella tasolla, ulkonäöstä ääneni väriin. Teini-ikäiselle tytölle ei voisi pahempaa tehdä. Tutkinnon jälkitunnelmat olivat kamalat, minä itkin ja laulunopettajani oli todella järkyttynyt. Hän sanoi,

ettei neljäkymmenen vuoden aikana ole kertaakaan ollut vastaavassa tutkinnossa. Isku oli luultavasti hänelle suunnattu, ja minä toimin sopivasti välikätenä. Huvittavaa oli se, että laulujen sanoja en osannut kunnolla, tiesin että saksankielen ääntämykseni oli huonoa. Kuitenkaan näistä ei sanottu mitään - ei tainnut lautakuntakaan olla kielellisesti ajantasalla. Lisäksi, sain numeroksi kiitettävän, vaikka mitään positiivista palautetta en saanut, pelkästään tiuskintaa ja halveksuntaa.

Jos kyseessä olisi ollut joku itseäni herkempi ihminen, olen varma, että noiden kahden henkilön iskut olisivat voineet tappa musiikin tekemisen siihen paikkaan. Onneksi itse tapauksestani toivuttuani sisuunnuin entisestään ja päätin jatkaa lauluopintojani niin pitkälle kuin ääni kantaa. Sillä tiellä olen edelleen. Pedagogisessa mielessä opin ainakin sen, miten ei opettajana tule käyttäytyä.

Olen aina ollut motivoitunut viuluoppilas. Tietenkin omat kallistuksensa suuntaan ja toiseen kuuluvat elämään, mutta vakavissani en ole ikinä halunnut lopettaa viulunsoittoa. Olen myös aina mennyt mielelläni viulutunneille, jopa teini-iässä. Ja jopa silloin, kun kävin Helsingissä lukio-ikäisenä viulutunneilla, lauantaiaamuisin ja reissuun meni aina koko päivä. Se oli vain mukavaa mielestäni. Oli kivaa lähteä äidin ja siskon kanssa viulutuntireissulle näyttämään myös opettajalle mitä olen oppinut.

Päivät jolloin ei huvita harjoitella liittyvät enemmän kokonaisolotilaan kuin viuluun itsessään. Jos on valmiiksi väsynyt tai ärtynyt ei viulunsoittokaan tunnu onnistuvan. Toisaalta joskus on harjoiteltava vaikkei huvittaisikaan ja välillä on pidettävä "viululomaa". Jos elämä on muuten balanssissa, ei soittomotivaatiokaan horju, vaan energiaa viululle kyllä löytyy. Onkin tärkeää pitää itsestään huolta, niin henkisestä puolesta kuin myös fyysisestä. Ilman liikuntaa en jaksaisi fyysisesti enkä henkisesti. Viulunsoitto on kuitenkin hyvin epäergonomista, joten lihaskunnan on hyvä olla kunnossa. Tiukka hikiliikunta auttaa myös stressiin, sillä silloin ei voi keskittyä muuhun, kuin liikuntaan itseensä. Olenkin melko varma, että jollen olisi muusikko, olisin urheilija. Urheilu vaatii samaa pitkäjänteisyyttä kuin soittaminen. Tulokset eivät myöskään näy heti ja on paljon kiinni siitä, miten

pystyy keskittymään. Kun tekeminen tapahtuu hetkessä, ei ole varaa virheisiin ja toisaalta niitä ei saisi pelätäkään.

Oikeanlaisen harjoittelun löytäminen on varmaan kaikille haastavaa. On oltava hyvin itsekriittinen, jotta voi paljastaa omat heikot ja hyvät puolensa. Itse olen pitänyt tiettyä reippauttani hyvänä asiana, soitossa se ilmenee monesti yliyrittämisenä ja epätarkkuutena. Taistelen levottomia sormiani vastaan joka päivä. Malti onkin kohdallani valttia. Toisaalta, on ehkä helpompi karsia joitain taipumuksia, kuten tulkinnan halua, kuin yrittää lisätä sitä.

Tekniikassani on ollut pitkin matkaa suuriakin puutteita ja on edelleenkin. En ole niitä koskaan väheksynyt, vaan olen halunnut korjata ne. En tiedä miksi halu oppia soittamaan on niin suuri. Ehkä kyse on itsensä ylittämisestä ja jonkinasteisesta kunnianhimosta. Kotikasvatus tietenkin vaikuttaa. Koskaan kotoa ei ole painostettu, vaan kannustettu. Äitikin sanoi aina, että olisi tyhmää lopettaa, kun on niin pitkällä, toisaalta hän on myös sanonut, että kyllähän lääkärikin perheessä olisi kiva. Vaatimattomuus kaunistaa -sanotaan. Ehkä siinä on sisäänkirjoitettu yksi suomalaisten perisyntyistä, ei saa haluta olla hyvä. Mielestäni on suurinta tyhmyyttä olla käyttämättä niitä lahjoja (olipa se sitten se sisäinen palo, taikka vikkelat sormet) joitaon saanut.

Minua etoo ajatus, että kaiken pitäisi olla helppoa ja mukavaa, ehkä siksi, että haluan jatkuvasti ylittää itseni. Siitä syystä ostin juoksulenkkarit, siksi leivon vapaa-ajallani. Haluan oppia uusia taitoja ja kokea sen nautinnon, että olen saavuttanut jotain mihin en olisi uskonut pystyväni. Ehkä se on elämänjano, mikä vie eteenpäin, mikä motivoi tekemään. Haluaisin ehtiä saavuttamaan niin paljon elämässäni, kun potentiaalia riittää. En myöskään halua katua vanhempana yrittämättä jääneitä asioita.

Mielestäni nykymaailmassa ongelmana onkin juuri se, että kaiken pitäisi olla vaivatonta ja tapahtua kuin itsestään. Viulunsoitto onkin ollut opettavaista. Se on niin hirveän vaikeaa. Silti nautinnollista. Työn määrä näkyy ja kuuluu, ei heti, eikä ehkä haluamallamme tavalla, mutta jotenkin kuitenkin. Viulunsoitto on opettanut asettamaan tavoitteita ja nauttimaan pienistäkin askelista.

Onneni on ollut saada soittaa hyvien opettajien opastuksella. Hyvät opettajat, ovat osanneet motivoida harjoitteluun. Ja harjoitteleminen on ollut oppii. Turussa en hirveän pitkään käynyt viulutunneilla, sillä en mielestäni edistynyt vaikka harjoittelin. Syyksi paljastui myöhemmin jousikäden paha tekninen virheote. Onneksi aloitin tunnit Terhi Malin opeissa, sillä hän huomasi puutteeni, mutta myös lahjani. Terhin ansiosta pääsin ammattiopintoihin Lahteen, jossa Juhani Palolan opeissa olen oppinut valtavasti ja ehkä kasvanut hieman ihmisenäkin. Juhani on ollut mielestäni erittäin vaativa opettaja. Vaativa opettaja onkin ollut se mitä tarvitsen.

Lahden ammattikorkeakoulussa on muutenkin ollut viulistien kesken hyvä tunnelma. Olen oppinut opiskelukavereiltani paljon ja vertaistuki muusikoksi kasvamisen keskellä on ollutkin erittäin tärkeää. Aina on voinut koputtaa kaverin harjoittelukoppiin ja purkaa sydäntään. Tärkeä tuki on ollut myös viulun pääopettaja Ulla-Maija Hallantie, joka on aina auttanut opintoihin ja oppilaiden opetukseen liittyvissä asioissa, tai kuunnellut kun on muuten vain ollut vaikeaa. Nuorelle, joka muuttaa ensikertaa pois vanhempien luota, maalta isoon kaupunkiin, on tärkeää saada tietää olevansa "turvassa". Inspiroivat ihmiset ympärilläni ovatkin tärkeä motivaation lähde. En halua tuottaa myöskään heille pettymystä, sillä he ovat nähneet vuokseni paljon vaivaa ja käyttäneet aikaansa, jotta minä voisin kehittyä niin hyväksi viulistiksi ja opettajaksi kuin mahdollista.

Olen selvästi tavoiteorientoitunut ihminen. Saan motivaatiota asetetuista tavoitteista. Vaikeinta on edistyä ja keskittyä, kun tavoite ei ole konkreettinen. Päätösesitaalini on tulossa, ja suurin tavoitteeni ei ole niinkään hyvä arvosana, vaan että voin tuntea tehneeni parhaani. Jos jälkeen päin harmittaa esimerkiksi liian vähäinen harjoittelu, se on omaa syytä. Nyt on siis työn tekemisen aika, ja aion nauttia siitä. Sama koskee muuta opiskelua. Jos valmistumisaika olisi epämääräinen, en yrittäisi parastani. Tarvitsen jonkin kipinän, että sytyn.

Ehkä motivaatio kiinnostaakin juuri siksi, että itselläni sitä on. Se, että tiedostan eri motiivit ja keinot motivoida erilaisia ihmisiä, toimivat myös työkaluina opettajan työssä. Psykologian ymmärtäminen on myös keino kehittää sosiaalista silmää, joka on opettajan työssä ehdottoman tärkeä. Toisinaan tulee väärinymmärryksiä, ne kuuluvat ihmisen elämään. Virheiden olemassaolo ja

niiden hyväksyminen on tärkeää. Motivaatio kuolee nopeasti, jos pelkää epäonnistumista ja virheitä. Virheistä oppii ja ne kuuluvat elämään. Virheet kuuluvat asiaan, epätäydellisyys tekeekin meistä inhimillisiä ja persoonallisia. Epäonnistumisiakin tapahtuu, mutta ei silloin kun asenne on kohdallaan, tavoite kirkkaana mielessä ja hymy herkässä.

5 OPETTAJIEN HAASTATTELUJA

Tein kyselyn pitkään alalla olleille instrumenttiopettajille, koska halusin saada mahdollisuuden verrata kirjallista tietoa käytännön kokemuksiin. Pidän haastatteluani "luotettavana" opettajien ammattitaidon ja pitkän työhistorian vuoksi. Kysymyksiin toivon vähemmän muodollisia vastauksia, jotta aitous ja ajatuksenvirta pääsisivät oikeuksiinsa. Halusin myös erilaisia haastateltavia, joilla on erinikäisiä oppilaita ja toisistaan poikkeavat instrumentit. Haastateltavat ovat siis viulisteja, klarinetisti ja harmonikansoittajia.

Haastattelukysymykset olivat seuraavat:

1. Mikä mielestäsi on motivaation merkitys soiton oppimisen kannalta?
2. Minkälaisiin haasteisiin olet törmännyt oppilaitten motivaation suhteen?
3. Kuinka olet selvinnyt ko. haasteista, kuinka motivoit oppilasta?

Haastateltavat

Matti : Työkokemusta aloittelijoista ammattilaisiin. Pitkä ura musiikkiopissa. Lisäksi pitänyt mestarikursseja mm. Malmössä ja Tallinnassa. Pitkän linjan muusikko.

Maria: Työkokemusta soitonopettajana musiikkiopistossa yli 30vuotta. Oppilaita pienistä isoihin, joista moni on jatkanut ammattiopintoihin. Myöskin pitkän linjan muusikko.

Teija: Opettanut ammattiopiskelijoita mm. Sibelius-Akatemiassa. 40vuoden työkokemus opettamisesta.

Erkki: Kokemusta ulkomailla työskentelystä niin professorina, orkesterimuusikkoja kuin solistinakin. Viimeiset 10vuotta konservatorio-opettajana, oppilaat 3/3-A- Kurssitasoisia.

Tuula: Opetustyötä yli 20vuotta takana. Opettaa musiikkiopistossa ja lisäksi keikkailee oopperan orkesterissa.

Matti:

"Motivaatio on kaiken perusta. Ilman motivaatiota on järjetöntä opettaa tai opiskella oikeastaan yhtään mitään. Joskus motivaatio katoaa. Silloin pitää osata kaivaa se esille. Katoamiselle voi olla monia syitä. Monesti oppilas vaan kokee ettei ole edistynyt - pitää tilannetta epäoikeudenmukaisena (sillä hän on yrittänyt) ja alkaa luovuttaa. Tällainen pitää osata haistaa ennen kuin ehtii tapahtua pahoja. Oppilaalla on melkein aina melko huono itsetunto ja heikko käsitys omista musikaalisista kyvyistään. Niitä pitää aina muistaa kehua jos kehuttavaa vähänkään on. Soitettavan materiaalin pitäisi olla sellaista, että oppilas kyvyillään pystyy sen saavuttamaan. Ohjelmiston niitä kappaleita, jotka ovat oppilaalla vahvoja, pitäisi aika ajoin muistaa kuunnella, jotta heikentyvä itsetunto saisi taas uutta virtaa."

Matti tarttuu oppilaan itsetuntoon, mikä monesti voi opettajalta jäädä huomaamatta. Joskus oppilaan oma motivaatio on mallillaan, mutta huono itseluottamus pilaa oppimisen ilon. Huomaan itsessäni tätä piirrettä, ettei usko tarpeeksi omiin kykyihin, mistä seuraa lannistuminen. Tärkeää on kehua ja kertoa oppilaalle, kun edistymistä tapahtuu. Tämä on erityisen tärkeää silloin, kun oppilas kunnioittaa opettajaa suuresti. Silloin pienikin kehu piristää, sillä monesti oppilaat seuraavat omaa edistymistään opettajan reaktioiden kautta. Ohjelmisto ei myöskään saa olla niin vaikeaa, niin että oppilas ei pysty sitä omaksumaan, vaan nautittava soitto muuttuukin taisteluksi. Matti jatkaa:

Muita keinoja on pienten tavoitteiden asettelu ja niiden saavuttaminen. Eri oppilaat tarvitsevat opettajalta erilaisia "tekniikoita". Toisille pitää selittää syyt miksi tiettyä harjoitusta tehdään - sitten ovat tyytyväisiä ja treenaavat. Toiset menevät fiilispohjalla ja heille riittää kun tunnilla on hyvä meno päällä ja soitto soi."

Pienet tavoitteet ovat mielestäni myös hyvin tärkeitä itsensä ylittämisen tunteen kannalta. Toiset tarvitsevat selityksen kaikelle, kun taas toiset menevät tunteen mukana. Tällöin on opettajalla oltava hyvä pelisilmä tunnistaakseen erilaiset oppijat.

Maria

Maria kertoo:

Oppilaalla pitää olla jonkinlainen halu itsellä oppia soittamaan. Jos tätä motivaatiota ei ole, niin opettaja on kyllä kovilla. Useimmiten soittoura päättyy melko pian, jos oppilas ei itse halua soittaa ollenkaan. Suurimpia ongelmia ovat olleet harjoittelemattomuus. Läksyjä ei ole soitettu riittävästi ja näin ollen ei edistystä tapahdu.

Tässä on tärkeä asia, joka puhuttaa minua. Harjoittelun halu pitää olla, koska sitä opettaja ei pysty taikomaan. Myöskään harjoittelemaan opettaja ei oppilaan puolesta pysty. Monesti kuvitellaan, että riittää kun käy soittotunnilla kerran viikossa. Opettaja voi antaa ohjeita, työkaluja ja apua läksyjen harjoitteluun, mutta työ on tehtävä itse.

Maria jatkaa:

Toinen ongelma ovat olleet vanhemmat; esimerkiksi tällä hetkellä minulla on kaksi pientä poikaoppilasta, toinen 7-vuotias ja toinen 9-vuotias, jotka eivät harjoittele kotona. Vanhemmat eivät yhtään katso perään, eivätkä kuuntele lasten soittoja.

Aivan pienillä soittajilla, jotka minulla ovat 4-7vuotiaita, olisi tärkeää että vanhemmat harjoittelisivat lapsen kanssa, tai edes olisivat kiinnostuneita lapsen harrastuksesta. Vanhempien tulisi myös auttaa soittimen käsittelyssä ja muissa käytännön asioissa aluksi ja ainakin jomman kumman vanhemmankin pitäisi sitoutua harrastukseen käymällä tunneilla ja auttamalla kotona harjoittelussa. Isommilla oppilailla tilanne tietysti toinen, mutta jos he ovat pienestä asti tottuneet säännöllisesti harjoittelemaan, niin isompia ongelmia ei ole. Yksi ongelma on joka ikäisten oppilaiden kanssa ns. "tyhmät" vanhemmat, jotka vaikkapa moittivat lapsen soittokappaletta. Myös sellaisista vanhemmista on haittaa, jotka tyrkyttävät tiettyjä kappaleita, joita pitäisi soittaa.

Vanhempien merkitys on erittäin korostunut musiikkiharrastuksessa. Mitä pienempi lapsi on kyseessä, sitä tärkeämpiä vanhemmat ovat. Lapsella saattaa olla intoa soittaa, mutta negatiivisesti tai välinpitämättömästi suhtautuvat vanhemmat saattavat tämän innon sammuttaa. Lapset ottavat esimerkin vanhemmistaan, ja vanhempien välinpitämättömyys tarttuu lapseen.

Opettajat eivät myöskään turhaan anna tiettyjä läksyjä oppilailleen, vaan kappaleilla on jokin pedagoginen tarkoitus. Jos vanhemmat suhtautuvat ylimielisesti opettajan antamiin läksyihin, tai eivät ymmärrä niiden merkitystä, ei lapsi niitä harjoittele.

Marian mukaan hän onkin selvinnyt motivaatio-ongelmista eri lasten kohdalla ei tavoin. Pieniin oppilaisiin tehoaa yleensä kappalevalinta; kivalla kappaleella saa innostettua helpolla. Myös runsaat esiintymiset ovat hyvästä. Marian mielestä pitkän tähtäimen tavoitteita voivat olla kurssitutkinnot, mutta ne ovat oikeastaan aika huonoja sen vuoksi, että niitä on niinkin harvoin. Myös sellaiset esiintymiset ovat olleet hyviä joista on saanut pienen palkkion. Omia oppilaita olen vienyt jatkuvasti myös tapahtumiin, joihin on valmistettu pieni ohjelma. Joskus olemme olleet ulkomaillakin esiintymässä ja se on ollut myös hyvä "porkkana". Pienille oppilaille on ollut tärkeää saada aikaan säännöllisyys harjoitteluun. Vähän suuremmille tärkeää on ollut tietynlaisten "portaiden" kiipeäminen, erilaisten asioiden opettelu loogisessa järjestyksessä.

Tavoitteet tulevat tässäkin vastauksessa selkeästi esille. Tavoite voi olla onnistunut esitys, pieni palkkio tai esitysmatka. Pääasia kuitenkin on se, että on jokin tähtäin mihin tavoitella. Silloin halulle oppia on jokin konkreettinen selitys ja suunta.

Maria kertoo:

Usein on myös tärkeää käydä uusi läksy mahdollisimman tarkasti oppilaan kanssa läpi, jotta hän harjoittelee sitä oikein kotona. Myös se on tärkeää, että läksyt on aivan selkeät. Pitää olla tarkka tieto, mihin asti on läksyä jne.

Pienille oppilaille on tärkeää määrittää, mikä määrä on riittävästi. Joillekin kappaleille voi antaa tarkat määrät esim. Soita tätä kolme kertaa joka päivä. Myös "salaisuudet" opettajan kanssa ovat hyvä juttu. Sain esim. Sanni-oppilaani kovasti opettelemaan, kun annoin läksyksi "salaisen" kappaleen. Kyseessä oli äitienpäivälaulu, jota pitää harjoitella niin ettei äiti kuule sitä ennen äitienpäivää. Yleisesti ottaen motivointiin riittää pienetkin jutut, kunhan vain opettaja ne

oivaltaa. Kaikki keinot eivät tehoa kaikkiin. Sen olen oppinut pitkän urani aikana, että pahalla ei saa mitään aikaan. Esim. huutamisella tms. ei kukaan harjoittele."

Opettajalla on oltava kyky vaatia harjoittelua. Myös hyvät ja läheiset välit opettajaan saavat edistymistä aikaan, sillä silloin oppilas menee mielellään tunnille, ja jo opettajankin vuoksi haluaa harjoitella. Tärkeää onkin mielestäni tuo viimeinen lause. Olen nimittäin itse törmännyt opettajiin, jotka ovat olleet ilkeitä tai vihaisia. Tuolloin ainoa motivaattori on pelko, eikä se kannu pitkälle. Se vain syö sisäistä motivaatiota ja ruokkii negatiivisia tuntemuksia muunkin musiikintekemisen kohdalle. Marian mielestä hyviä keinoja motivaation ruokkimiseen ovat erilaiset oppitunnit. Jo se, että välillä käyttää metronomia toimii pieniin oppilaisiin. Soittoa voi myös äänittää ja kuunnella sitä oppilaan kanssa. Tarroilla lahjominen toimii myös aina, kuten myös suklaa.

Viimeksi tänään lahjoin pääsiäismunalla. Myöskin kotiväki voi osallistua motivaation ylläpitämiseen. Voisi laittaa lasta esiintymään kotijuhlisiin yms juttuihin. On myös hyvä asia, jos koulussa ollaan kiinnostuneita soittavasta lapsesta (se on kyllä nykyään harvinaista tässä tasapäästämissä kulttuurissa).

Mitä enemmän positiivisia kokemuksia esiintymisestä ja soittamisesta ylipäänsä lapsi saa, sen helpompaa siitä tulee. Positiiviset esiintymiskokemukset auttavat elämässä muutenkin. On paljon helpompaa olla oman mukavuusalueensa ulkopuolella hankalissa tilanteissa, kun on jo musiikkiesitysten kautta oppinut, että tilanteista selviää.

Mitä koulunkäyntiin tulee, en muista, että omaan soittooni olisi kiinnitetty hirveästi huomiota, vaikka olin hyvä. Enemmän positiivista julkisuutta pikkukoulussani saivat laulajat, jotka mikrofonin kanssa heiluivat kevätjuhlissa. Kyse onkin klassisen musiikin arvostuksesta ja ehkä jopa mediaseksikkyyden puutteesta.,ai ehkäpä vain kateudesta. Kuka vain pystyy laulamaan, ainakin jotenkuten. Viulua ei pysty soittamaan kuin aniharva.

Maria pitää luokkatunteja, sillä yhteismusisointi muiden saman ikäisten kanssa on hyväksi. Soittokavereiden kanssa uskaltautuu soittoleireillekin helpommin. Opettaja voi keksiä myös teemoja ...Oille oppilaileni ilmoitin, että meillä on

kirkkokonsertti. Kaikki 10 oppilasta harjoittelivat kovasti konserttiin ja hienohan siitä tuli. Oli sukulaisia ja muita kuuntelemassa. Teemana oli barokkimusiikki.

Yhteisöllisyys, soittokaverit ja oma porukka kannustavat jatkamaan. Itselläni ei ollut ihan hirveästi oman ikäisiä soittokavereita, varsinkaan teini-iässä. Olisi varmaan helpommin tullut lähdettyä musiikkileireille ja soittoreissuille, jos olisi ollut hyvä porukka.

Erkki

Erkin sanoin:

Aivan oleellinen, motivaation tulisi olla aitoa alusta saakka. Joskus tuntuu, että vanhemmat ovat motivoituneempia kuin jälkeläisensä.

Erkki opettaa yläasteikäisistä aina aikuisiin asti. Tässä huomaakin eron pienten lasten kanssa toimivien vastauksiin siinä mielessä, että joskus vanhemman motivaatio onkin liian iso lapsen verrattuna. Tilanne kärjistyy, kun vanhemmat haluavat lapsesta enemmän soittajaa kuin lapsi itse.

Erkki kertoo: Murrosiän kynnyksellä on motivaation katoamisen yleisin ajankohta. Hyvässä tapauksessa oppilas on niin pitkällä siinä vaiheessa, että motivaation notkahdukset saadaan kuriin. Se on joskus vaikeaa, jos tilanne on jatkunut kauemmin.

Erkin mielestä tärkeää on opettajan aitous ja samalle tasolle asettuminen. Teos- ja kappalevalinnoilla voi myös vaikuttaa motivaatioon.

Olen varma, että opettajan aitoudella on suuri merkitys, mitä tulee aikuisiin oppilaisiin. Tärkeää ovat hyvät välit opettajaan, etenkin kun kyseessä on kahden aikuisen ihmisen välinen opettaja-oppilas suhde. Auktoriteettiominaisuus ei siihen kuulu niin vahvasti suomalaisessa kulttuurissa, vaan ehkä suhdetta voisi kuvailla mestari-kisällisuhteeksi tai opastajaksi. Opettajan tehtävä muuttuu ajanmyötä aina enemmän ja enemmän ohjaavaksi, kun pienten kanssa työskentely on enemmän asentojen ja sormien asettelua oikeille paikoilleen.

Jo pelkästään näistä kolmesta haastattelusta pystyy näkemään, että eri-ikäisten ongelmat ovat erilaisia. Musiikkiopistotason oppilaitten kohdalla opettajan työ on huomattavasti suurempi, jos vanhemmat eivät ole mukana. Tilanne on jopa päinvastainen, kun vertaa kolmanteen haastateltavaan, jolla oppilaiden vanhemmat saattavatkin olla se motivoituneempi osapuoli.

Isojen oppilaiden kohdalla myös motivaatioon vaikuttavat enemmän kappaleet, kun pieniä pystyy motivoimaan esimerkiksi tarroilla. Kaikki kuitenkin painottavat omaa halua ja aitoutta. Tyhjästä opettaja ei voi taikoa soittohalua, eikä se mielestäni edes ole opettajan tehtävä.

Teija kertoo:

Motivaatio on monimutkainen kokonaisuus. Siihen vaikuttavat ja sisältyvät niin monet tekijät; .koska motivaatio on toimintaan johtavien motiivien kokonaisuus, syyt, vaikuttimet, perusteet. (Lyhyesti siis ilman jonkinlaista motivaatiota. ei opi mitään.)Suurin haaste on harjoittelemaan opettaminen. Ja sitä pitää suurelle osalle nimenomaan opettaa: kuinka harjoitella. Ja harjoitella oikein kaiken kannalta että kitkat poistuvat, vapaus koittaa..

Teija on täysin oikeassa, ainakin opiskelijan silmin katsottuna. Kaikista vaikeinta on oppia harjoittelemaan oikein. Oikeilla tekniikoilla tuhlaamatta aikaa ja keskittymistä epäolennaisiin asioihin. Kun perustekniikka on kunnossa, ovat mahdollisuudet tehdä musiikkia laajat.

Teija jatkaa:

37 vuoden aikana kun olen opettanut neljävuotiaista- 83vuotiaisiin oppilaisiin. Jokaisen oppilaan otan aina yksilönä. Luottamuksen, toimintatapojen ym. kehittyminen kestää noin vuoden. Sen jälkeen ei ole yleensä ongelmia"

Kokemus antaa työkaluja myös omaan suhtautumiseen. Nuori kokematon opettaja saattaa ottaa liian henkilökohtaisesti ja dramaattisesti, jos oppilas ei tule riemusta kiljuen tunnille.Opettajan ja oppilaan väliselle suhteelle täytyy antaa aikaa kehittyä.

Tuula kertoo

Mielestäni motivaatio on suurin vaikuttava tekijä oppimisessa, kun lopulta lahjakkuus erot ovat kuitenkin aika pienet. Motivaatio vaihtelee suurimmalla osalla oppilaista paljon eri vaiheissa, siihen vaikuttavat erilaiset tekijät, mutta nykyään yhä suurempi merkitys on oppilaan kaveripiirillä eli onko aktiivisesti musiikkia harrastavia kavereita vaiko ei. itse koen, että kaikki yhteissoitto(orkesteri) ja viikoittaiset ryhmätunnit voivat olla se merkittävin motivaattori lapselle tai nuorelle. Ryhmä ja "vertaistuki" tukevat sekä oppimista että motivaatiota.

Tuula kiteyttää hyvin sen, kuinka tärkeä ryhmä on, etenkin orkesterisoittimen soittajan kannalta.

Jos lapsen harrastus on sama, kuin kavereilla, on yksinkertaisesti helpompi kuulua joukkoon.

Tuulan mielestä ulkoapäin on haastavaa luoda motivaatiota. Motivaation on Tuulan mielestä löydettävä lapsen omasta musiikkisuhteesta ja oppimisen ilosta. Toki myös suhde opettajaan tulisi olla niin hyvä ja lämmin, ettei se ainakaan toimisi käänteisenä hyvälle oppimismotivaatiolle. Tuula, niin kuin Erkkikin on sitä mieltä, että murrosikä ei ole ongelma, jos oppilas on tuossa vaiheessa pitkällä soitoissaan.

Haastateltavien vastauksissa mielenkiintoista on niiden samankaltaisuus. Haastateltavat ovat kuitenkin eri instrumenttien opettajia ja näin ollen voi todeta, ettei soittimella itsellään ole merkitystä. Kurinalaisuus ja opettajan kannustava ote ovat tärkeitä.

Opettajan merkitys on ainakin omalla kohdallani ollut ehkä kaikkein merkittävin motivaation säilymisen ja kasvamisen suhteen. Parhaimmillaan suhde opettajaan on niin lämmin, että opettajasta muodostuu turvallinen henkilö koko loppuiäksi. Opettajat eivät monesti ymmärrä, kuinka suuri merkitys heillä on oppilaan elämässä. Minun tapauksessani he ovat vaikuttaneet jopa ammatinvalintaani!

6 OPISKELIJAN HAASTATTELU

Haastattelin opinnäytetyötäni varten viulunsoiton ammattiopiskelijaa "Liisaa". Valitsin hänet, sillä hän on ollut minulle esimerkkinä siitä, kuinka opinnot tulee hoitaa. Mielestäni hänessä kulminoituu kaikki hyvän viulistin piirteet; tarkkuus, musikaalisuus ja periksiantamattomuus. Esikuvia on hyvä olla lähipiirissäkin, ja siihen tarkoitukseen "Liisa" on erittäin hyvä.

Kerro omasta soittohistoriasta

Aloitin viulunsoiton Savonlinnan Musiikkiopistossa vuonna 1995, olin tuolloin 7-vuotias. Pidin pienestä asti musiikista, kuuntelin paljon kasetteja ja tenavatähtikilpailut oli lempiohjelmani. Lauloin paljon. Vanhemmat halusivat minun aloittavan jonkin instrumentin soiton, piano olisi ollut ensimmäinen vaihtoehto, mutta se oli niin suosittu soitin että sitten se vaihdettiin viuluun. Olin aluksi hyvin paljon soittoharrastuksen aloittamista vastaan (niinkuin kaikkea uutta). Äitini piti lahjoa minut käymään musiikkiopiston pääsykokeissa. Pääsin kuitenkin sisään ja siitä se sitten lähti. Sain opettajaksi ihanan Terhi Poikolaisen, jonka tunneilla tykkäsin käydä. Jossain vaiheessa mukaan tuli myös orkesteri, jossa oli myös mukava käydä. Seitsemännen luokan puolivälissä muutimme Lahteen ja pyrim Lahden konservatorioon. Siellä jatkoin opintojani Minna Järvelän kanssa.

Ammattilaiseksi haluaminen

Opettajan ammatti on aina ollut yksi ”haaveammateistani”, pääosin varmaan siksi että pidin koulusta ja muitten neuvomisesta. Kuitenkin aloin miettiä olisiko mahdollista yhdistää rakas harrastukseni tähän ja päätin hakea Lamkiin instrumenttiopettajan linjalle. Pääsin samana keväänä sisään lamk:ille ja konservatorion toiselle asteelle. Päätin jäädä vuodeksi konsalle soittamaan ja kehittämään taitojani, ennen kuin aloittaisin opinnot ammattikorkeakoulussa. Tämä oli hyvä päätös, sillä se antoi minulle vuoden aikaa keskittyä vain soittamiseen ja hengähtämään hektisen lukioajan jälkeen. Se myös vahvisti haluni tehdä työtä musiikin parissa.

Opinnot ja odotukset

Opinnot lamkissa vastasivat hyvin odotuksiani ja olen pääosin tyytyväinen sen antamiin ammatillisiin valmiuksiin. Olen luonteeltani hyvin tunnollinen, mikä on hyvä asia siinä, että sain kaikki opinnot suoritettua määräajassa ja hyvin, mutta jälkikäteen olen ajatellut, että olisin voinut jättää joitakin ”turhia” pois ja jättää aikaa enemmän soittamiselle.

Harjoittelutapa sekä asioita jotka motivoivat harjoittelemaan

Viulunsoiton kanssa suurin haasteeni on varmaankin ollut oppia harjoittelemaan järkevästi. Sillä tiellä olen edelleen, enkä varmasti ole yksin tämän asian kanssa. Omien heikkouksien kohtaaminen ja kehittäminen paremmaksi on loppumaton taival ja se vaatii kärsivällisyyttä ja hyvää paineensietokykyä. Tekemiseni menevät muutenkin helposti suorittamisen puolelle ja stressaannun helposti juuri silloin pitäisi enemmän nauttia ja keskittyä olennaiseen. Siksi yritän välttää liikaa harjoitustuntien ja minuuttien laskemista. Keskimääräisesti se on varmaan n.3h päivässä. Yritän harjoitella keskittyen ja tavoitteellisesti, ja olen huomannut että silloin saan myös enemmän aikaan. Minua motivoi esimerkiksi tulevat esiintymiset, kappaleen tekniset haasteet jotka haluan oppia sekä omat musiikilliset tavoitteet. Monesti saan uutta motivaatiota kuuntelemalla muiden esityksiä tai käymällä konserteissa. Mielenkiintoiset ja itseä koskettavat kappaleet motivoivat soittamaan. Harjoittelumotivaatioon auttaa myös hyvä kannustava opettaja, joka osaa antaa hyviä neuvoja harjoitteluun ja kulloinkin harjoittelun alla olevaan asiaan.

Motivaatio-ongelmat ja niistä selviäminen

Oma motivaationi ei ole koskaan ollut kovinkaan pitkään hukassa. Nuorempana ei aina huvittanut harjoitella ja uhkasin joskus lopettavani koko soiton. Nykyiset motivaation puuttumiset liittyvät usein huonoihin päiviin, jolloin mikään ei tunnu onnistuvan. Silloin mielen valtaa helposti lannistavat ajatukset liittyen omaan itseän ja viulunsoittoon. Silloin soitto tuntuu vaikealta ja väkinäiseltä, eikä harjoittelu johda mihinkään. Olen myös huomannut että sotkut muilla elämäntilanteilla vaikuttavat myös soittomotivaatioon. Kun mieli on kevyt eikä stressaantunut, on helpompi keskittyä viuluun ja harjoittelukin sujuu. Olen huomannut, että nyt kun harjoittelu on keskittyneempää ja tiedostavampaa kuin

ennen, se väsyttää henkisesti eri lailla kuin aikaisemmin. Esiintyessä on myös helpompi päästä samanlaiseen keskittyneeseen tilaan, kun siihen on tottunut harjoitustilanteessa.

Omaa motivaatiotaan on hyvä myös kyseenalaistaa välillä, että tietää miksi tätä työtä tekee ja mitkä ovat ne oikeat syyt tekemisen taustalla. Sisäiset motivaattorit kantavat pitemmälle kuin ulkoiset. Joskus olen pohtinut, että mitkä ovat niitä asioita joiden takia jaksaisin olla tällä alalla vaikka loppuelämäni. Niitä ovat ainakin ikuinen oppiminen (aina voi tehdä paremmin ja oppia uusia asioita), saa olla ihmisten kanssa tekemisissä, erilaiset ja vaihtuvat projektit sekä musiikin tekeminen itsessään.

Kun pohdin Liisan vastauksia, huomaan että olemme Liisan kanssa monessa mielessä hyvin erilaisia. Hän on tarkka ja rauhallinen. Minä villi ja huolimaton. Kuitenkin hänen vastauksensa olivat kuin omasta elämästäni. Ehkä tämä on vertaistukea parhaimmillaan, kun huomaa, että itsensä ihailema muusikko kamppailee samojen tuntemusten kanssa.

Myös Liisalla soittouran alullepanijana ovat toimineet aktiiviset vanhemmat ja taitava opettaja. Kaksi tärkeää asiaa, joihin olen päätenyt opparini parissa työskennellessäni.

On hienoa huomata, että en ole yksin. Muillakin on huonoja päiviä, mutta sisimmässään suurta halua kehittyä.

7 POHDINTA

Musiikinopiskelu ei siis olisi mahdollista ilman motivaatiota ja halua. Motivaatio ohjaa ihmisen jokaista liikettä, myös musiikkiharrastusta. Motivaatio on myös sidoksissa tunteisiin, sillä motivaatio synnyttää tunnetta ja päinvastoin. Motivaatiota ohjaavat tunneulottuvuudet, joita on neljää eri muotoa, joilla kaikilla on omat merkityksensä.

Motivaatio ei ole yksiselitteinen asia musiikinopiskelun kohdalla, vaan siihen vaikuttavat monet asiat niin yhteiskunnallisesti kuin perhekeskeisestikin. Musiikkiharrastuksen lähtökohdat tulevat perheestä ja yhteiskunnasta, eli lasten kohdalla koulumaailman ja vanhempien asenteista. Suuri motivoija on perheen ja koulun lisäksi oma soitonopettaja, sekä soittokaverit, jotka parhaimmillaan voivat olla elinikäisiä ystäviä ja kannustajia.

Opinnäytetyöni on kehittänyt minua opettajana, sekä soittajana. Pystyn paremmin tiedostamaan omaa käyttäytymistäni ja tunteiden vaikutusta tekemiseeni. Ymmärrän myös, että opettajan vastuu on suuri. Minulla on suuri vastuu opettajana. Olen siis tärkeässä asemassa opettaessani vasta-alkajia, sillä onnistumiseni opettajana näkyy heidän suhteessaan musiikkiin nyt ja tulevaisuudessa.

Tiedostan myöskin sen, että vika ei ole pelkästään minussa, jos en ole pärjännyt joissain opinnoissani. Negatiivista ilmapiiriä ruokkiva opettaja ei ole oppilaan vika, vaikka oppilas asian niin kokisikin.

Totesin positiivisen asenteen niin opettajan kuin vanhempien kannalta vaikuttavan myönteisesti soittajan kehitykseen, joten tulevaisuudessa haluaisin tutkia lisää motivaatiota. Erityisesti sitä, mitkä asiat vaikuttavat kielteisesti motivaatioon ja kuinka ihminen pystyy itse taistelemaan tunneperäistä motivaationpuutetta vastaan.

Opinnäytetyöni antaa tulevaisuuteeni ohjeen pysyä positiivisena ja kannustavana. Haluan, että oppilaillani on mukava ja turvallinen olo soittotunneistaan. Toivon myös, että saan istutettua heihin innostuksen siemenen, joka kasvaa läpi elämän.

Aionkin pysyä omana itsenäni ja olla ahkera ja kannustava opettaja, enkä koskaan yritä opettaa ketään pelon tai vihan kautta.

Soittajana pyrin edelleen kehittämään taitojani, eli harjoittelemaan ahkerasti. Haluan vaalia hienoa suhdetta omaan opettajaani. Lämmin suhde, jossa pystyy kommunikoimaan ja ottamaan vastaan neuvoja, on erittäin tärkeä.

Olen oppinut opinnäytetyöstäni enemmän kuin alun perin olisin voinut kuvitella ja saanut paljon tietoa käytännön työelämään. Olen tyytyväinen työhöni ja valitsemaani aiheeseen.

LÄHTEET

Ahonen 1993, 52–56 (Ahonen H. (1997). Musiikki - sanaton kieli. Helsinki: Oy Finnlectura Ab

Ahonen, K. 2004. Johdatus musiikin oppimiseen. Tampere: Tammer-paino.

Anttila, Halonen, Kalakoski, Kreivi, Laarni, Paavilainen (2008). Persoona 4. Motivaatio, tunteet ja taitava toiminta. Edita.

Boeree C. George . 1998. AbrahamMaslow.

<http://www.ship.edu%/Ecgboeree/maslow.html>. Viitattu 22.4.2013

Dunderfelt T, Laakso J, Peltola R & Vidjeskog J .1998. Psykologia 5. Yksilöllinen ihminen. WSOY. Porvoo.

Hallam, S. 2002. Musical Motivation: towards a model synthesising the research. Music

Hallam, S. 2007. Musicality. Teoksessa G.E. McPherson (toim.) The child as a musician. A handbook of musical development. New York: Oxford University Education Research. (Vol. 4

Hakkarainen, Kai, Lonka, Kirsti & Lipponen, Lasse (2004).

Tutkiva oppiminen: Järki, tunteet ja kulttuuri oppimisen sytyttäjinä.

Kivikoski, L. 2005. Musiikkiharrastus ja motivaatio koulun musiikkitunneilla.

Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Pro gradu-tutkielma.

Kosonen, E. 2001. Mitä mieltä pianonsoitossa? 13–15-vuotiaiden pianonsoittajien kokemuksia musiikkiharrastuksesta. Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja.

Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.

Kosonen, E. 2009. Musiikkia koulussa ja koulun jälkeen. Teoksessa J. Louhivuori,

P.Paananen & L. Väkevä (toim.) Musiikkikasvatus. Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen. Vaasa: Ykkös-Offset, 157-170.

Kosonen, E. (1996). Johdatus musiikkikasvatukseen - orientoitumista opettajuuteen opiskelun alkumetreillä. Teoksessa S. Honkimäki (toim.) Opetus, vuorovaikutus ja yliopisto (s. 167–173). Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos, .

Kuusinen, J. & Korhonen, M. (1992). Teoksessa J. Kuusinen (toim.). Kasvatuspsykologia. Juva: WSOY

Linnankivi, M., Tenkku, L. & Urho, E. 1988. Musiikin didaktiikka. Juva: WSOY.

Martin E. Ford Motivating Humans International educational and professional publisher, 1990 London.

Pervin L, The science of personality Oxford University Press, New York 2003

Tilastokeskuksen teettämän vapaa-aikatutkimuksen (Liikkanen, Hanifi ja Hannula

2005 Suomen virallinen tilasto (SVT): Vapaa-aikatutkimus [verkkójulkaisu].

2002. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 29.4.2013]. Saantitapa:

http://www.stat.fi/til/vpa/2002/vpa_2002_2005-01-26_tie_001.html

